

Dna Matilda Klein își amintește de anii războiului

Timișoara a fost un mic spațiu geografic într-o mare de isterie fascistă unde persecuțiile nu s-au manifestat în fomezle cumplite din celelalte regiuni istorice ale țării. Nu au fost deportări în masă, nu au fost obligați să poarte steaua galbenă dar abuzuri s-au petrecut. Au fost trimiși la muncă forțată, copii erau agresati pe stradă pe motiv că sînt evrei, aveau cartele cu valoarea a un sfert din cît aveau ceilalți și program strict pentru dreptul de a ieși în spațiul public, la piață de ex. Restaurantele, cinematografele, alte locuri publice le erau categoric interzise. Proprietățile evreiești au fost confiscate, unii au fost trimiși în Transnistria pentru a-și afla acolo sfîrșitul cumplit. Tabla funerară din cimitirul evreiesc stă mărturie a victimelor căzute. D-na Matilda Klein era adolescentă în anii deportărilor și își amintește de pericolul prin care a trecut:

„A fost crunt, ce să vă spun? Parcă nici nu mai îmi vine să... Erau zvonuri atunci că deja sînt pregătite vagoanele și pentru noi. Chiar înainte de sfîrșit. Deja veneau rușii, deja erau pe la Lugoj, cînd aici s-a spus, vagoanele sînt pregătite, pentru ca să ne ducă pe noi în Germania, la Auschwitz sau nu unde să ne care. Garnituri de tren de animale, sigur că da. Că în astea erau presate înăuntru 60 pînă la 100 de oameni care n-au avut loc nici să se așeze măcar! Acolo au murit, acolo au fost cu morții împreună, acolo și-au făcut lipsurile, acolo tot... era ceva... INIMAGINABIL!

Știți, nu poți să-ți imaginezi că există să fi fost așa ceva. Și am plecat. Am pornit spre Lugoj. Să întâmpinăm armata rusească să ne ocrotască cumva, ce să vă spun. Am avut totuși noroc. E, într-un fel zis noroc, că nici rușii n-au fost nu știu ce dar, pe noi evreii, ei ne-au salvat. N-au venit pentru noi și ca să ne salveze pe noi dar, venind, ne-au salvat. Pentru că... nemții nu au mai avut timp ca să ne ducă și pe noi ca să ne deporteze. Și nu știu dacă vă dați seama dar isteria este foarte contagioasă. Asdta, isteria a dominat după aceea și Cehoslovacia și mai ales Polonia. Acolo au fost, după nemți, cel mai mulți antisemiți care mai sînt, și acuma mai sînt. Antisemitism și acuma. Și nu numai acolo. Din păcate cum citim și din presă și auzim peste tot iarăși începe nazismul ăsta... nou și nu s-au săturat! Asta este soarta evreiască.”

După căderea comunismului din România, în 9 oct 2004 s-a organizat prima zi națională de comemorare a victimelor Holocaustului. Pe lîngă respectul pe care-l mărturisim, în mod oficial, an de an, statul român a decis să ofere diverse compensații bănești pentru victimele regimurilor represive din ultimele decinii. O lege care urma să fie aplicată de la 1 ianuarie 2015 prevedea plata unor compensații mărite pentru victimele persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România între sept. 1940 și martie 1945. Cei care au fost deportați urmau să primească câte 250 de lei pentru fiecare an în care au stat în lagăr, sau 200 lei pentru fiecare an de strămutare, de muncă forțată sau de evacuare din propria locuință. Soțul supraviețuitor al unui fost deportat urma să primească o indemnizație lunară de 150 lei neimpozabilă. Guvernul a amânat cu doi ani, prin ordonanță de urgență, plata indemnizațiilor acordate de stat românilor care au fost deportați sau închiși din motive etnice între 1940 și 1945.

Emisiune realizată de Felicia Ristea, Radio Timișoara, 27 ianuarie 2015